

Antycypowane i rzeczywiste żałowanie rodzicielstwa a decyzje prokreacyjne

Konrad Piotrowski, USWPS

Centrum Badań nad Rozwojem Osobowości

Instytut Psychologii

**Centrum Badań
nad Rozwojem Osobowości**
Uniwersytet SWPS

NARODOWE CENTRUM NAUKI

2021/42/E/HS6/00120

Żal

regret

Emocja samoświadomościowa,

powstaje, gdy człowiek porównuje
skutek swojego wyboru z
alternatywnymi wyborami,

i

ocenia, że inna decyzja **prowadziłaby**
do lepszego wyniku

Zeelenberg & Pieters, 2007

Adaptacyjna funkcja żałowania decyzji

Zwiększa efektywność decyzji, poprawia współpracę społeczną i umożliwia lepszą adaptację do zmiennych warunków środowiska

- zachowania korygujące mające na celu uniknięcie żalu w przyszłości
- lepsze wybory dzięki wyciąganiu wniosków z błędów popełnionych w przeszłości

(Bjälkebring i in., 2016; Zeelenberg i Pieters, 2007)

(Zeelenberg & Pieters, 2007)

Czy decyzji o posiadaniu dziecka można w ogóle żałować?

Decyzja o zostaniu rodzicem:

(1) leży w gestii danej osoby, która może zdecydować, z kim, kiedy i czy w ogóle chce mieć dziecko,

oraz

(2) ma widoczne konsekwencje dla danej osoby, które można ocenić.

(Roese and Epstude 2017)

Współczesny model rodzicielstwa a żałowanie decyzji o posiadaniu dziecka

Rodzicielstwo w procesie zmiany – Od siły roboczej do kultu dziecka

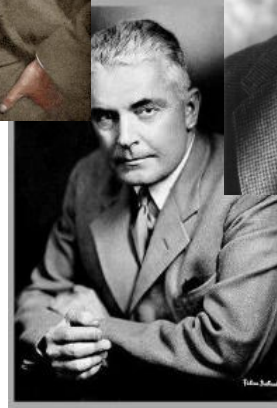
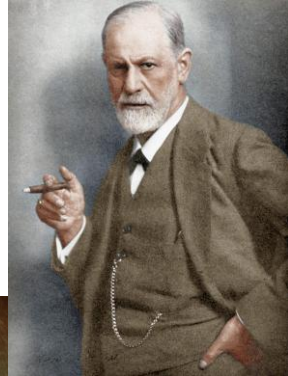
5 tysięcy lat

XVII / XVIII
wiek

XIX / XX
wiek

XXI
wiek

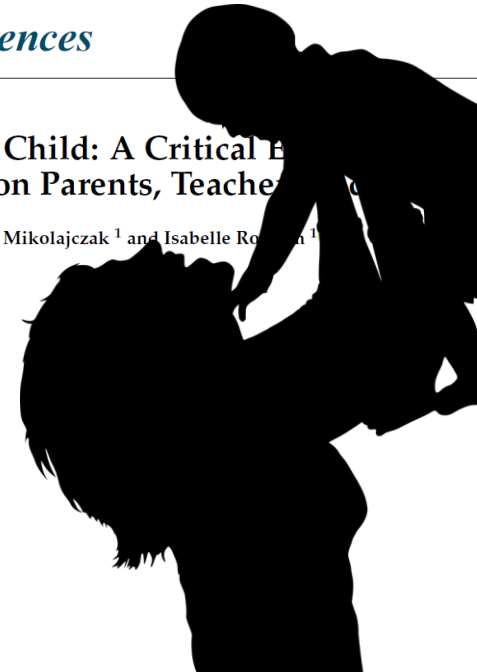

social sciences

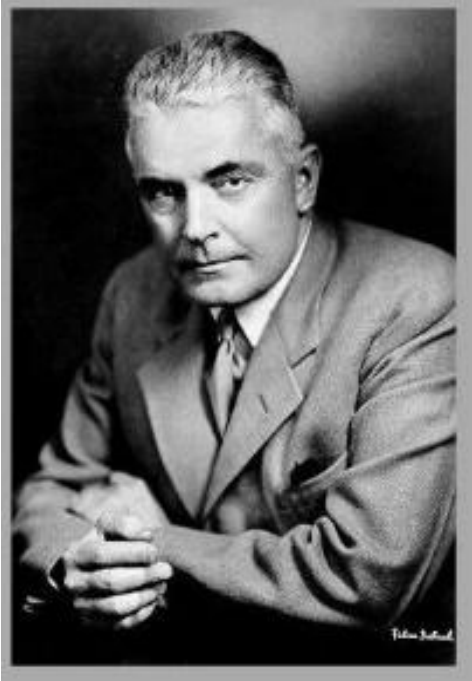
Review

The Cult of the Child: A Critical Examination of the Consequences on Parents, Teachers and Society

Serge Dupont ^{1,2,*}, Moïra Mikolajczak ¹ and Isabelle Rossier ¹

1928 rok

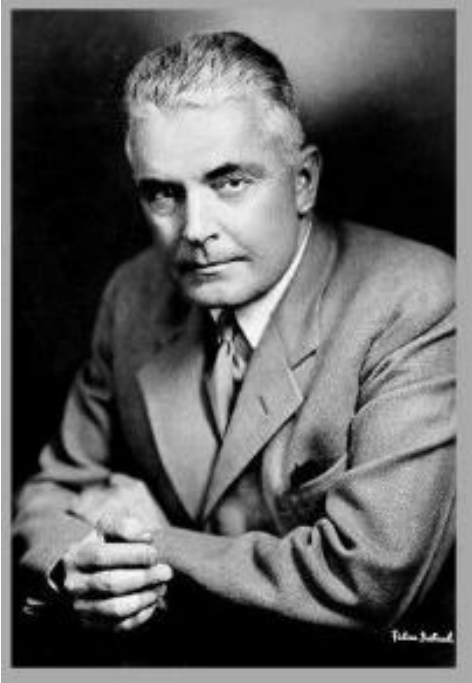

John Watson (1928)

*Psychological Care of
Infant and Child*

„Niebezpieczny instrument który może zadawać nigdy nie gojące się rany; rany które mogą sprawić że dzieciństwo będzie nieszczęśliwe, dorastanie będzie koszmarem, rozwój zawodowy twojego syna czy córki zostanie zniszczony, a on lub ona nie będą mieli szansy na szczęście małżeńskie”

„Nigdy nie przytulaj ani nie całuj dzieci. Nigdy nie pozwalaj im siadać na twoich kolanach. Jeśli musisz, pocałuj je raz w czoło kiedy idą spać. Rano przywitaj się z nimi przez uściśnięcie dłoni. Poklep je po głowie, jeśli wykonają jakieś szczególnie trudne zadanie.

Dobrze wychowane dziecko to takie które...

- **nigdy nie płacze**, chyba że jest ku temu naprawdę poważny powód
- oddaje się całkowicie **pracy i zabawie**
- szybko uczy się jak radzić sobie z trudnościami **bez biegnięcia do matki, ojca, opiekunki** lub innego dorosłego
- posiada takie nawyki jak **grzeczność, schludność, czystość**, aby dorośli chcieli z nim przebywać choć przez część dnia
- chce być blisko dorosłych, ale **bez walki o ich uwagę**
- **zjada to co się przed nim postawi i nie zadaje zbędnych pytań**, które zasypia i odpoczywa wtedy gdy położy się do łóżka.

Perfectionism Is Increasing Over Time: A Meta-Analysis of Birth Cohort Differences From 1989 to 2016

Thomas Curran
University of Bath

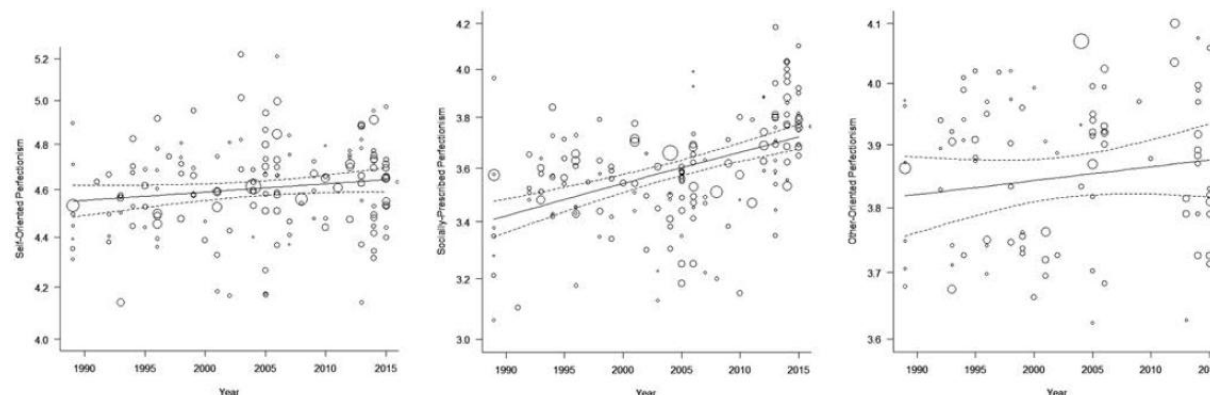
Andrew P. Hill
York St John University

From the 1980s onward, neoliberal governance in the United States, Canada, and the United Kingdom has emphasized competitive individualism and people have seemingly responded, in kind, by agitating to perfect themselves and their lifestyles. In this study, the authors examine whether cultural changes have coincided with an increase in multidimensional perfectionism in college students over the last 27 years. Their analyses are based on 164 samples and 41,641 American, Canadian, and British college students, who completed the Multidimensional Perfectionism Scale (Hewitt & Flett, 1991) between 1989 and 2016 (70.92% female, $M_{age} = 20.66$). Cross-temporal meta-analysis revealed that levels of self-oriented perfectionism, socially prescribed perfectionism, and other-oriented perfectionism have linearly increased. These trends remained when controlling for gender and between-country differences in perfectionism scores. Overall, in order of magnitude of the observed increase, the findings indicate that recent generations of young people perceive that others are more demanding of them, are more demanding of others, and are more demanding of themselves.

Keywords: personality, culture, neoliberalism, psychopathology

BIRTH COHORT DIFFERENCES IN PERFECTIONISM

419

Perfekcjonizm
zorientowany na
siebie

Perfekcjonizm
przypisany
społeczne

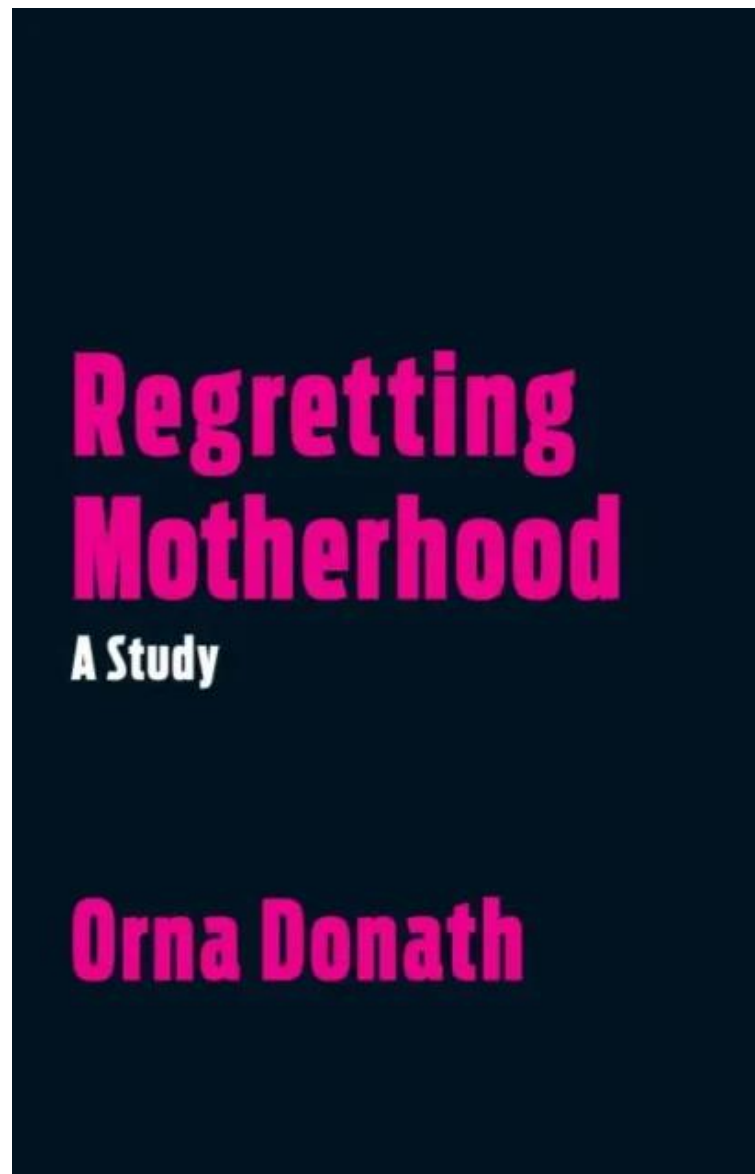
Perfekcjonizm
zorientowany
na innych

Dekada badań nad żałowaniem rodzicielstwa

Orna Donath
(2015)

$N = 23$

*żałują, że zostały
matkami, chociaż
kochają swoje dzieci i
czują się za nie
odpowiedzialne*

Gdybyś mógł cofnąć się w czasie i jeszcze raz podjąć decyzję, czy ponownie zdecydowałbyś się zostać rodzicem?

N = 1175
Wiek 18-40
M = 31.63, *SD* = 6.30

13.6% - NIE

N = 1280
Wiek 18-30
M = 26.11, *SD* = 2.99

10.7% - NIE

RESEARCH ARTICLE

How many parents regret having children and how it is linked to their personality and health: Two studies with national samples in Poland

Konrad Piotrowski *

Center for Research on Personality Development, Institute of Psychology, SWPS University, Poznań, Poland

* konrad.piotrowski@swps.edu.pl

Abstract

Surveys conducted over the last few years on representative samples in the US and Germany suggest that the percentage of parents who regret having children is approximately

- Zła sytuacja finansowa
- Samodzielne rodzicielstwo
- Przemoc w dzieciństwie
- Symptomy depresji

Perceptions of parenting among parents who regret having a child: a mixed-methods study

Konrad Piotrowski^a, Luzelle Naude^b, Katarzyna Sanna^a, Beata Szramka-Pawlak^a, Karolina Kwarcińska^a and Michalina Dzielińska^a

^aCenter for Research on Personality Development, SWPS University, Poznań, Poland; ^bDepartment of Psychology, University of the Free State, Bloemfontein, South Africa

ABSTRACT

Regretting the decision to have a child is under-researched. In the present study, a mixed methodology was used to compare the perspective of parents who regretted the decision to have a child ($n = 24$, 62% of women, age $M = 33.42$, $SD = 4.89$) with parents who thought the decision was a good one ($n = 35$, 51% of women, $M = 34.71$, $SD = 4.43$). Parents participated in an in-depth interview about their experiences before having a child; the pregnancy and postpartum period; and thereafter. Questionnaires were administered to measure the severity of childhood trauma; symptoms of mental health difficulties; and the Big Five personality traits. The results showed differences between parents in both groups. Regretting parents experienced more severe childhood abuse and neglect; had more mental health problems; and were less agreeable. There were also differences in the perceptions of parenting and parental experiences of regretting and non-regretting parents during the above-mentioned stages. These were related to childhood maltreatment, mental health, and, to a lesser extent, personality traits.

ARTICLE HISTORY

Received 1 February 2022

Accepted 23 July 2023

KEYWORDS

Childhood trauma; interview; mixed study; mental health; personality; parenthood regret

Czasami przed snem myślę o tym, jak dobrze byłoby cofnąć się w czasie i podjąć inne decyzje. Teraz wiem z całą pewnością, że nie miałabym dzieci. Zrobiłabym jakąś operację lub coś w tym rodzaju. Wiem, że są kobiety, które uwielbiają być matkami i bardzo to szanuję, ale ja tego nie mam.

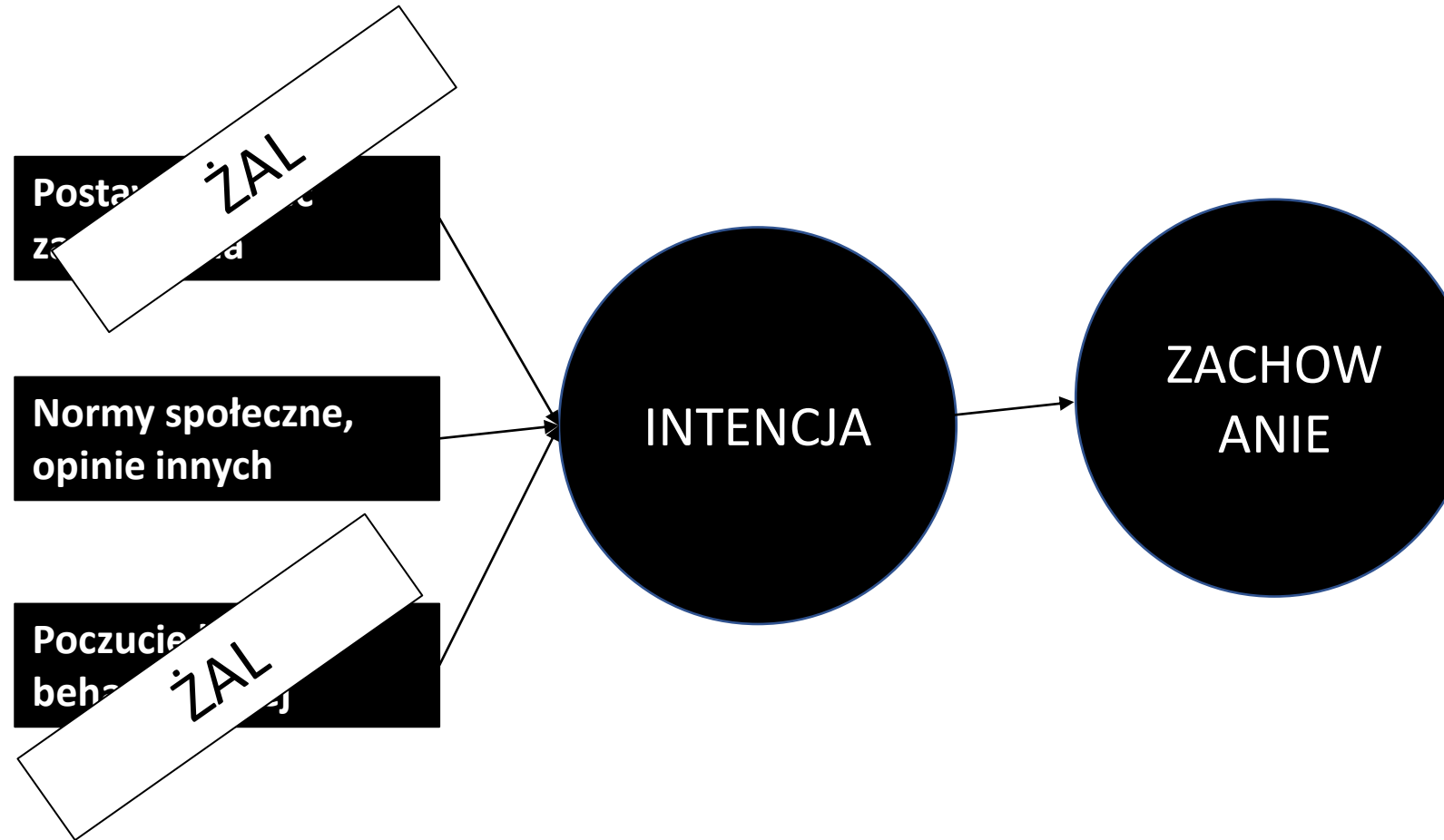
- Decyzja o posiadaniu dzieci podjęta pod presją
- Przemoc w okresie dzieciństwa, zaburzone relacje a rodzicami, brak pozytywnych wzorców
- Negatywny obraz rodzicielstwa jeszcze przed ciążą
- Złe wspomnienia z okresu ciąży i porodu
- Rodzicielstwo jako zbyt duża, zaskakująca zmiana, odbierająca własną tożsamość, wymagająca całkowitego poświęcenia

Jak żal może wpływać na decyzje prokreacyjne?

czy (kolejne) dziecko wzbogaci życie rodzinne, wzmocni relację z partnerem vs (kolejne) dziecko oznacza więcej stresu, ograniczenia zawodowe czy finansowe

co moi bliscy myślą o posiadaniu (kolejnego) dziecka, co na to mój partner, jakie panują normy społeczne i kulturowe

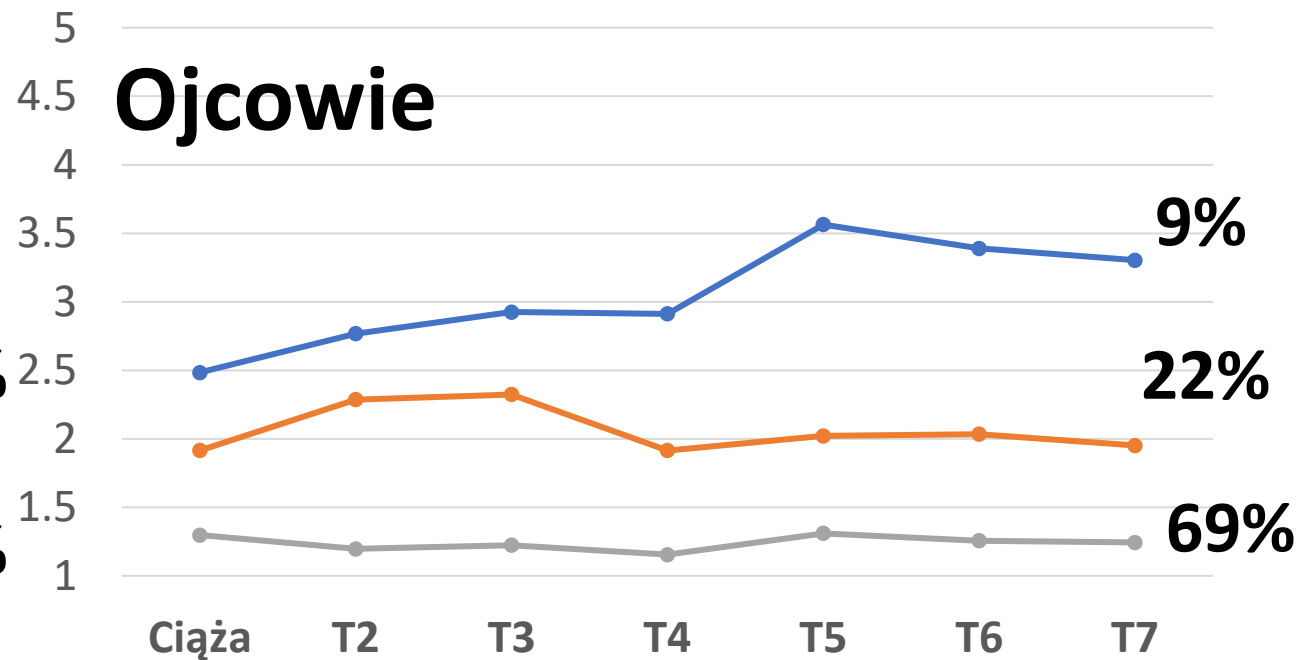
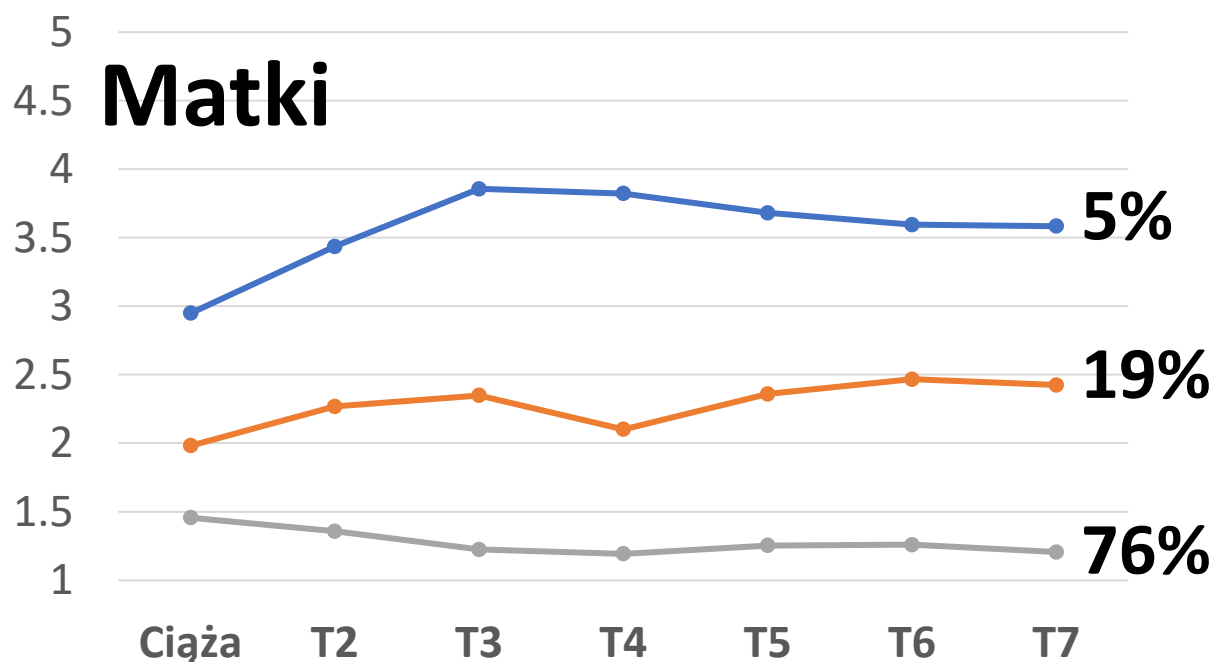
czy „dam radę” poradzić sobie z kolejnym dzieckiem – czy mam zasoby, wsparcie, zdrowie, czas, stabilność zawodową

żałowanie rodzicielstwa

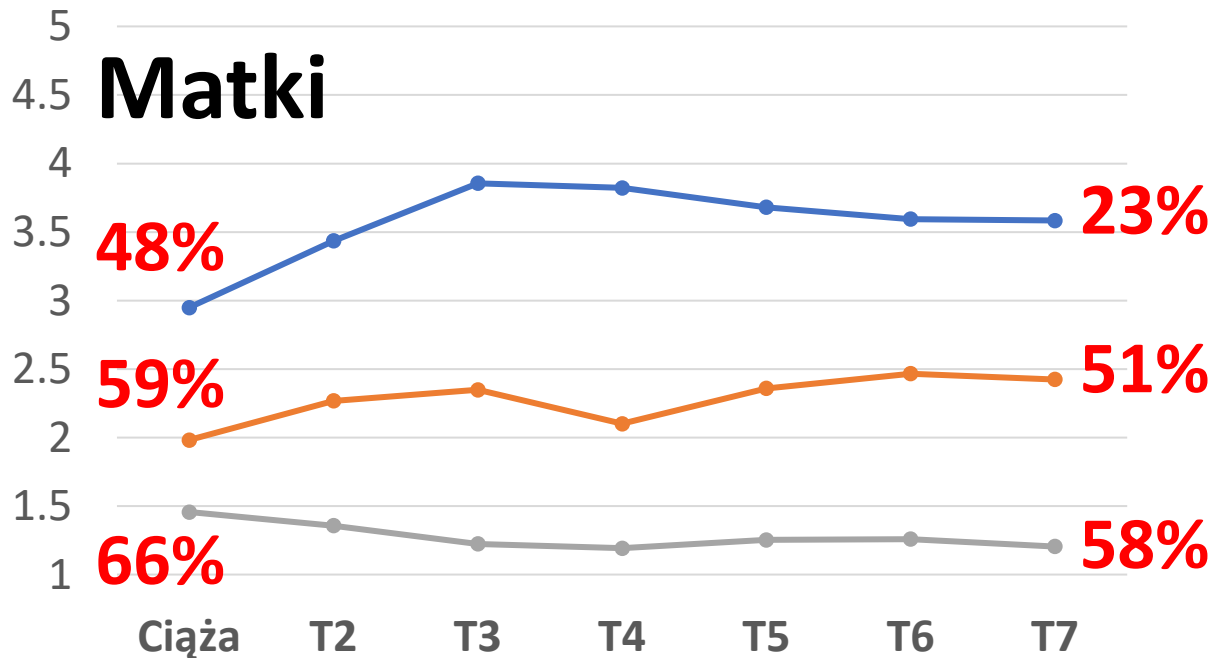
Polskie Podłużne Badanie Diad

Polish Longitudinal Study of Dyads; PL-STUDY

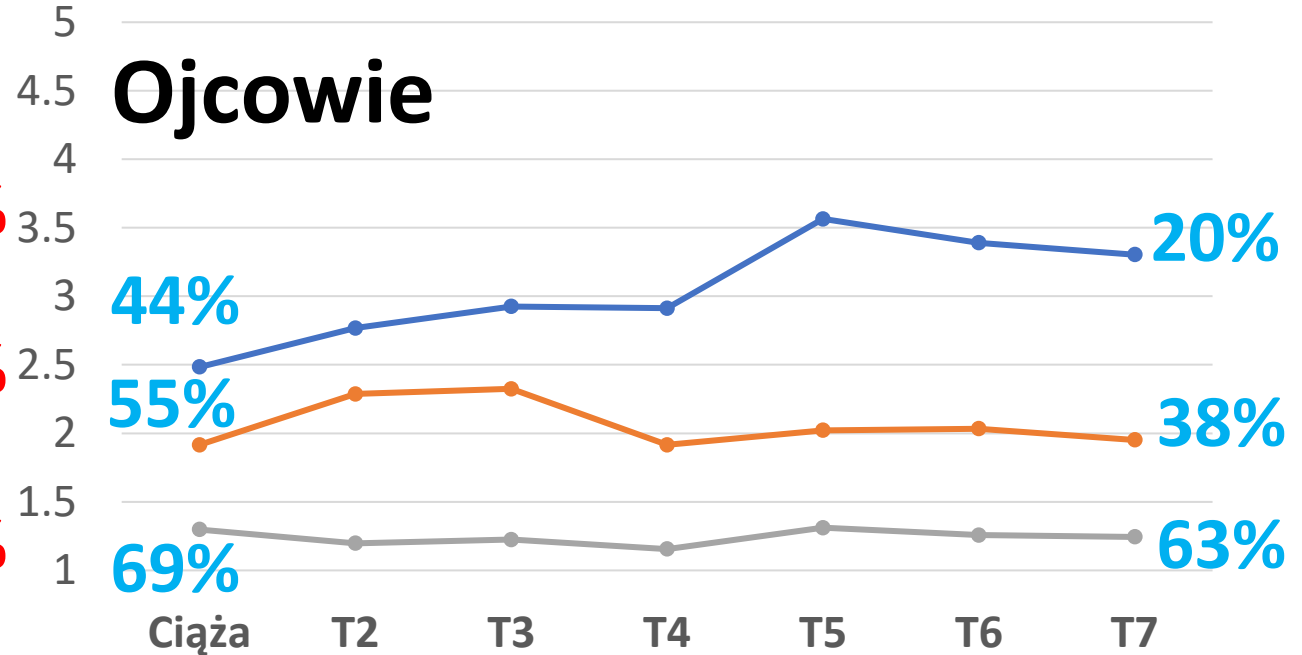

Jakie jest w Twojej ocenie prawdopodobieństwo, że będziesz miał/-a w przyszłości więcej niż jedno dziecko?

Matki

Ojcowie

Jakie jest w Twojej ocenie prawdopodobieństwo, że będziesz miał/-a w przyszłości więcej niż jedno dziecko?

Żałowanie rodzicielstwa
Piotrowski & CBRO, 2025

Modele regresji (t7 – rok po narodzinach dziecka)

Kobiety	Prawdopodobieństwo
Wiek	- .27***
Sytuacja finansowa	<i>ns</i>
Czy ciąża planowana?	- .17**
Neurotyczność	<i>ns</i>
Wypalenie rodzicielskie	<i>ns</i>
Symptomy depresji	<i>ns</i>
Żałowanie rodzicielstwa	- .31***

Modele regresji (t7 – rok po narodzinach dziecka)

Mężczyźni	Prawdopodobieństwo
Wiek	- .31***
Sytuacja finansowa	<i>ns</i>
Czy ciąża planowana?	- .15**
Neurotyczność	<i>ns</i>
Wypalenie rodzicielskie	<i>ns</i>
Symptomy depresji	<i>ns</i>
Żałowanie rodzicielstwa	- .25***

Parental dysphoria: A new terminology for parents facing parental regret?

Anaïs Ogrizek^{1,2,3} , Cynthia Ghanimeh⁴
and Marie Rose Moro^{2,3}

Dysforia płciowa – silny dyskomfort i cierpienie z powodu niezgodności między płcią przypisaną przy urodzeniu a tożsamością płciową, z którą jednostka się identyfikuje (Amerykańskie Towarzystwo Psychiatryczne, 2022)

Tranzycja (uzgodnienie płci) jako metoda leczenia

International Journal of
Social Psychiatry

1–2

© The Author(s) 2023

Article reuse guidelines:

sagepub.com/journals-permissions

DOI: 10.1177/00207640231212873

journals.sagepub.com/home/isp

Dysforia rodzicielska – silny dyskomfort i cierpienie z powodu niezgodności między koniecznością wypełniania roli rodzica, z którą jednostka się nie identyfikuje i czuje się niedopasowana

Antycypowane żałowanie rodzicielstwa

Roskam & Mikolajczak, 2025

*Decyzja o posiadaniu
dzieci zaszkodziłaby mi*

$N = 172, M_{\text{age}} = 24.99, SD_{\text{age}} = 6.72$

*Możliwe, że żałowałbym
decyzji o posiadaniu
dziecka/dzieci*

31,98% badanych nie planowało mieć dzieci
Pewność tego, że nie chce się mieć dzieci **(0-100)** była silnie
skorelowana z:

antycypowanym żalem: $r = - 0,77$

antycypowanym wypaleniem rodzicielskim: $r = - 0,50$

Czy myślenie kontrfaktyczne niszczy demografię?

Osoby bezdzietne

Wzrost bezdzietności od pokoleń urodzonych po 1950 roku

W Europie Zachodniej odsetek bezdzietnych kobiet zaczął rosnać po 1950 r. i osiągnął poziom ok. 20–25% dla kobiet urodzonych w latach 1965–70.

Równoległy wzrost w Europie Wschodniej i Południowej

Kraje które wcześniej miały niższy odsetek bezdzietności, doświadczyły jego wyraźnego wzrostu od lat 90. XX wieku.

Bezdzietność coraz częściej nie wynika z przymusu, lecz ze świadomego wyboru (Kreyenfeld & Konietzka, 2017)

8% silnie wypalonych rodziców

30% rodziców zagrożonych wypaleniem

liczba rodziców w Polsce wychowujących przynajmniej jedno dziecko =
10,78 miliona osób (GUS, 2021)

$10,78\text{mln} \times 0,08 = 0,86 \text{ mln}$ silnie wypalonych

$10,78\text{mln} \times 0,10 = 1,78 \text{ mln}$ żałujących rodzicielstwa

$10,78\text{mln} \times 0,30 = 3,23 \text{ mln}$ zagrożonych wypaleniem

Ponad 3 miliony rodziców w Polsce wymagających pomocy psychologicznej

* grupa osób mieszkających razem, którą łączą więzi małżeńskie, partnerskie lub rodzicielskie (w tym adopcyjne). Rodziną może być zarówno para (małżeńska lub nieformalna), jak i rodzic samotnie wychowujący dzieci.

Czy myślenie kontrfaktyczne niszczy demografię?

- Sprzyja rezygowaniu z dzieci przez osoby bezdzietne
- Sprzyja rezygowaniu z drugiego dziecka
- Obniża jakość relacji rodzinnych sprawiając, że rodzicielstwo staje się mniej atrakcyjne
- Prognozy nie są niestety optymistyczne: wysokie standardy, wysoki perfekcjonizm i wypalenie to dziś codzienność wielu rodziców

decyzja o posiadaniu (pierwszego) dziecka
jest postrzegana przez wielu jako ryzykowna,
a tym samym zagrożona przyszłym żalem

Dziękuję za uwagę!

konrad.piotrowski@swps.edu.pl

Centrum Badań nad Rozwojem Osobowości

Instytut Psychologii

Centrum Badań nad Rozwojem Osobowości prowadzi badania nad rozwojem struktur osobowości, zaburzeniami osobowości oraz wpływem zmian osobowości na przystosowanie człowieka do wymagań codziennego życia.

poland
canada austria ireland
peru belgium germany
uk japan
turkey spain vietnam
china italy czechia
portugal